№ 82 (278) Ausgabe A.

HOMAN

Cena z pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty.
na 1 hod—10 m. 80 fen., na ½ hodu—5 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 2 m. 70 f., na 1 mies.—90 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś
wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcyi: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracyi i ekspedycyi: M. Stefanskaja 23.

CANA ABWIESTAK.
Na 4-aj staranie za radok drobnymi litarami — 25 fen.; drobnyja abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 82 (278) Hod III. Wilnia. 18 kastryčnika 1918 h. Cana 10 fen. (5 kap.)

Telehramy.

ŽENIEWA. 16.V. Francuskija rabotnickija sajuzy hatujuć, jak nakazawaje haseta „Proleter", wialikija demonstracyi prociŭ taho, što sajuźnickija ŭrady pieraškadžajuć metam mira Wilsona.

BERLIN. 17.X. «Vossische Zeit.» hetak apisawaje pałažeńnie na froncie: «zaŭziataje supraciŭleńnie niamieckaha wojska i adychod jaho krok za krokam prywodzić aŭtomatyčna da taho, što sajuźnickija wojski u biezpierastannych bitwach natolki asłabiać swaje siły, što nastupleńnie jašče prad zimoj budzie zadzieržana. Jašče niekalki tydniaŭ i nastupleńnie ŭznoŭ stanie pazicyjnaj wajnoj.

LUHANO. 16.X. Z pryčyny apošnich krokaŭ ab miry papież sklikaje na śniežań konsystorju, u katoraj buduć prymać učaście kardynały ŭsiaho świetu.

ŽENIEWA. 16.X. U Lionie, Marseli i inšych mascoch Paŭdniowaj Francyi byli manifestacyi za mir.

WIENA 16.X. Budzie apublikawany imperatarski manifest ab pierabudowie Aŭstryi ŭ federacyju nacyjanalnych hasudarstwaŭ. Kožnamu narodu budzie dadziena prawa ŭ miežach swajho nasialeńnia ŭtwaryć nacyjanalnaje hasudarstwa. Hetyja nacyjanalnyja hasudarstwy buduć złučany dynastyjaj Habsburgaŭ. Pakul što buduć utworany 4 hasudarstwy: niamieckaje, českaje paŭdniowa-sławtanskaje i ukrainskaje. Polskija ziemli buduć pieradadzieny polskamu hasudarstwu. Rumynskaje pytańnie i pytańnie ab Bośnii i Hercahowinie budzie raźwiazana ŭ parazumieńni z Wenhryjaj. Arhanizacyja nacyjanalnych hasudarstwaŭ adbudziecca praz pradstaŭnictwy asobnych narodaŭ u aŭstryjackim parlamencie.

LUKSEMBURG. 16.X. Parlament i ŭrad źwiarnulisia da Wilsona z prośbaj damahacca ad Niamieččyny wywadu niamieckaha wojska i z Luksemburga.

BERLIN (W.T.B.). 14.X. Sajuz pramyšleńnikaŭ wynies pastanowu, u katoraj abiacaje pamahać nowamu niamieckamu ŭradu i ličyć dobrymi kroki ŭradu ŭ sprawie miru. Kali nielha budzie dajści pačesnaha miru, to sajuz prapanuje swaje ŭsłuhi dzicia arhanizacyi nacyjanalnaj abarony. Jon addaje ŭ hetkim zdareńni ŭsie swaje siły, kab arhanizawać niamiecki narod da apošniaj rašučaj abarony.

CIURYCH. 15.X. Pradstaŭnictwy českaj nacyjanalnaj rady ŭ stalicach sajuźnikaŭ buduć pieratworany ŭ pasolstwy.

HAAGA. Českija socyal-demakraty ŭ adoźwie zaklikajuć česki narod utwaryć demakratyčnuju českuju dziaržawu.

WIENA. 16.X. Spadziajucca chutkaj adstaŭki ministra miżnarodnych spraŭ, Buriana.

BUDAPEŠT. 16.V. Pry wychadzie hr. Tišy z budynku parlamentu adzin małady čaławiek prabawaŭ stralać u jaho Aryštawany, jon skazaŭ, što bačyć u hr. Tišy niepryjaciela mira.

WIENA. 16.X. Hłaŭny kamisar balšewickaj armii Stojanow ukraŭ dwa miljony rubloŭ i ŭciok na aeroplanie.

CIURYCH 15X. Zakup uradam francuskich čyhunak wyklikaje ŭ hazetach wialikaje niezdawoleńnie. Jak nakazawajuć z peŭnych krynich heta robicca dziela taho, kab nie dapuścić pierachodu francuskich čyhunak pad amerykanski finansawy kontrol.

PIECIARBURH (W.T.B.). 14.X. Hazety nakazawajuć z Władziwastoku: Japonija zaprasiła deputataŭ usich partyj parlamentu dla aznajamleńnia z pałažeńniem japonskaha wojska u Sybiry.

HELSINGFORS 16.V. Zajawa francuskaha ŭradu, što jon nie pryznaje zakonnaha wybaru finlandzkaha karala wyzywaje daŭhija komentaryi ŭ hazetach.

REWEL. (W.T.B.). 14.X. Hamburskaje parachodztwa ładzić, pačynajučy z siahońniašniaha dnia, rehularnyja parachodnyja štodziennyja znosiny miž Rewelem i Helsingforsam.

LEIPGIG. 16.X. Niezaležnamu socyjalistu, členu Rejchstaga Wilhelmu Ditmanu zasudžanamu za ahitacyju na 5 hadoŭ krepaści, darawana kara i jon wypuščany na swabodu.

BERLIN (W.T.B). 16 X. Rasiejskaje pasolstwa nakazawaje, što wiestka niamieckaj hazety ab pakušeńni na Lenina ŭ Kursku zusim wydumana.

MASKWA. „Wiečer Moskwy" nakazawaje ab aryšcie b. obar-prokurora Synoda, Samaryna.

KIJEU. 12,X. Minister prezydent Lizohub skazaŭ pradstaŭnikom hazet, što rada ministraŭ spadziajecca pradstaŭnictwa Ukrainy, jak niezaležnaha hasudarstwa, na mirnym kongresie. Ukraina pryznana niezaležnaj nia tolki centralnymi dziaržawami, ale i neŭtralnymi, dziela hetaha jana i nie padlahaje ačystcy niamieckaha wojska, bo niamieckaje wojska pryšło nie z wajennymi metami, a pa prośbie ŭkrainskaha ŭradu.

ŠTOKHOLM. Načalnik rasiejskaha departamentu dla siaredniaj Eŭropy, Radek nakazaŭ pradstaŭniku polskaha ŭradu ŭ Maskwie, što pa zahadu sawieckaha ŭradu rasstrelena 4 palaki: Witold Jarkoŭski, hieneralny sekretar demakratyčnaha kamitetu i prafesor piaciarburskaha technologičnaha instytuta, inžyniery Rožnoŭski i Šafranek i polski pan Moščynski. Hieneralnaje konsulstwa zajawiła protest.

Ścierażemasia nowaha Babrujska!

Jašče ŭ nas nie prajšło abureńnie prociŭ tych nialudzkich pastupkaŭ, prociŭ taho niačuwanaha żdzieku, jakoha palaki dapuścilisia ŭ Babrujskaj okupacyi, jak my ŭžo pawinny ścierahčysia padobnaha Babrujska ŭ siabie. Sprawa woś u čym. Niamiecki ŭrad na pytańnie prezydenta Wilsona adkazaŭ, što Niamieččyna ŭ intaresach zamireńnia zhadžajecca wywieści swajo wojska z zaniatych joju ziamiel.

Biełarusy, jak i ličwiny, dabiwajučysia niezaležnaści, nie dabiwalisia jaje siłaj aružža. Nia było nawiet nijakaje mahčymaści arhanizawać swaju wajennuju siłu. Biełaruskaje wojska, što pačało arhanizawacca u ŭschodniaj Biełarusi i na Ukrainie, było abiazbrojena i rasformawana. Niemahčyma nawiet było hatawacca, kab prynamsi paśle u karotki čas možna było arhanizawać swajo wojska. Usiakija sproby ŭ hetym kirunku sustrakali pieraškody, jak z boku bolšewikoŭ u Biełarusi pad Maskoŭščynaj, tak i z boku niamieckich okupacyjnych ułaściaŭ u okupowanaj Biełarusi.

U inšych warunkach była Polšča. U Polščy swabodna arhanizawałasia swaja armija. Aprača hetaha z palakoŭ z Polščy i šlachockaj maładziežy našaha kraju byŭ utworany korpus Dowbora-Muśnickaha. Ciapier palaki hatujucca da taho, kab, jak wyjdzie z Biełarusi i Litwy niamieckaje wojska, siłkom zachapić uładu ŭ swaje ruki. Dziela hetaha i arhanizujucca polskija legiony. Chodziać hałasy, zusim padobnyja da praŭdy, što ŭsim kirujuć z Waršawy polskija ŭradowyja ŭstanowy. Adtul-ža prabirajucca ciapier na Biełaruś legioniery, katorym wypłačawaje pensyju polski ŭrad. Potym da hetaje asnowy pryłučacca niekatoryja —šlachcicy i paničy z Biełarusi i Litwy, a taksama buza (padonki) ŭsiaho hramadzianstwa, što rady zaŭsiody pažywicca na čužy košt. Woś wam i Babrujskaja okupacyja. Niama biady, što ŭsie miascowyja žychary nastrojeny prociŭ palakoŭ. Heta-ž i žychary wialikaha abšaru Žłobin—Babrujsk—Mahileŭ biaz nienawiści nie mahli spaminać ab palakoch, adnak polski korpus patrapiŭ tam dziaržać žycharaŭ u niawoli i ždziekawacca nad imi niekalki miesiacaŭ. Nia hledziačy na toje, što z Waršawy idzie šmat hrošaj na polskuju ahitacyju ŭ Biełarusi, nia hledziačy na toje, što biełaruski sialanin, paniawoleny polskimi panami, časta pradaje swaju sprawu za kusok chleba, nia hledziačy na toje, što polskaje katalickaje duchawienstwa (biełaruskaje katalickaje duchawienstwa wysyłajecca z Biełarusi) spekuluje na relihii dziela zahonu da Polščy,—nia hledziačy na ŭsio heta palaki nia majuć nadziei, kab abiazdoleny imi biełaruski sialanin nie paznaŭ praŭdy i samachoć pajšoŭ u polskuju niawolu i chočuć siłkom pryłučyć naš kraj da Polščy. Proci hetaha polskaha gwałtu ŭsie žychary našaha kraju pawinny zahadzia baranicca.

Maja ziamielka.

Ci nia wiedajecie wy, ludcy, dzie Biełaruś świataja? — Tam, dzie my radzilisia, dzie żyli našyja dziady i pradziedy. Šyroka raskinułasia Biełaruś; abniała jana wialikija pali, lasy i sienažaci. Jość roznaj u nas ziamli dobraj i błahoj, ale, nahul, bahataja Biełaruś Našyja pradziedy kališ byli narodam dužym i ni ad kaho niezaležnym, žyli jany bahata i nikoha nie bajalisia. Im i ŭ dum nia prychodziła, što ich patomki mohuć niaści na swaich plačoch polskaje abo maskoŭskaje jarmo, dyj jašče ciomnyja, bałamučanyja čužymi nachoć uzdać u jaho swaju šyju.

Niezaležnaj Biełarusi časta prychodziłasia baranicca ad maskoŭcaŭ (rasiejcaŭ), katoryja, taksama jak i na inšyja krai, halilisia i na Biełaruskuju ziamlu. Jak była ŭ 1659 h ŭ biełarusaŭ wialikaja wajna z Maskoŭščynaj, palaki skarystali z hetaha i zachapili wolnuju i niezaležnuju Biełaruś pad swaju apieku. Kab mieć sabie na Biełarusi pryjacielaŭ, palaki nadzialili panom šmat biełaruskaj ziamli i dali im prywilei (prawy) nad narodam. I staŭ biełarus užo nie haspadar na swajoj ziamli, a jak-by haspodnik. A potym nakinuli jamu jarmo dy pahnali ŭ panščynu. Tady jon paznaŭ, pa čom funt licha. Ad taho času jon staŭ za wiarstu šapku zdymać prad panam, nawučyŭsia ŭ ruku caławać, polskuju mowu chwalić, woś i wyrabiŭsia z wolnaha biełarusa panski łakaj. Staŭ jon patrabawać panskaj łaski, dryžać za swaju skuru i dumać, jak heta da pana zajści, kab jaho nie ŭzławać.

Jak papaŭ naš kraj pad rasiejskuju ruku, nowy ŭrad usadziŭ nam armiju čynoŭ dy krukoŭ, što ničoha nia dbali ab našuju dolu dy tak sama smaktali našuju biazdolnuju wiosku. U sudoch dy ŭ uradach mužyka ciomnaha łupili i nijak jon nia moh z imi ŭprawicca,

Heta ŭsio rabiłasia ŭ tyja časy, jak panawaŭ ucisk dy świstaŭ bizun. Ale ciapieraka prychodzić čas, jak narodu našamu prydziecca pakazać, ci budzie jon mahčy pastajać za swaju dolu. Bo daŭniejšy rab, katoramu jašče dahetul nie dali pracierci swaich wačej, jak stuknie čas woli, hatoŭ sahnuć šyju dy padpisacca ŭ daŭniejšuju niawolu.

Z hazet wiadoma ciapier, što wialikaja eŭropejskaja wajna skončycca raźwiazańniem starych putaŭ. Amerykanski prezydent nie raz zajawiŭ, što

heta wajna nia majeć mety zdušyć jaki-niebudź narod, ale abaspečyć na ŭsioj ziamli spakoj, aswabadzić usie wialikija i drobnyja narody ad ucisku i dać im swaju dolu naładzić tak jak usiaki narod pryznaje sabie najwyhadniej. Buduć wybiracca uwa ŭsiakim kraju sejmy, albo buduć listki rassyłacca i ŭsiaki darosły čaławiek budzie hołas swoj dawać u kamisiju, jakoha jon paradku žadajeć dla swajho kraju.

Kab tady nie adazwaŭsia ŭ nas hołas daŭniejšaha ŭcisku, dy kab nia stali my dumać, pad kim nam być. Heta značyć, što ni nam, ni dzietkam našym nikoli nie zaświecić u wačoch soniejka swabody. I jak byli, tak i budziem kutniki dy haspodniki Za sachoj u nas idzie hartaj biełarus abo litwin. Čamu-ž nia čas na nowa adbudawać Biełaruś i Litwu? Niachaj Polšč ustajeć na zdaroŭje, ale niachaj tyja pany, što dačakali swajho prawa, nie nakidajuć nam cižaru swaje apieki. Niachaj našyja sejmy ustanowy, sudy i škoły zbudujuć našyja ludzi. Heta my patrapim zrablć biaz čužoj apieki. Nia leźma z zdarowaj hałowaj u staryja sieci. Nia kryjma biełaruskaj našaj urody. Čas adbudawać nam zabytuju ludźmi Biełaruś.

Susied Maciuk.

Źjezd uciekačou-biełarusau u Maskwie.

17 lipnia sioletniaha hodu ŭ Maskwie adbyŭsia ahulny źjezd uciekačoŭ-biełarusaŭ. „Бел. Шлях" padaje ab im hetkija wiestki:

„Uciakactwa" było tej hałhofaj, jakuju pierajšci musiła častka našaha narodu „na darozie žyćcia". I razam z hetym „uciakactwa" stała škołaj, dzie narod pamima woli paznawaŭ nawuku ab prawie narodaŭ na samaaznačańnie. U procesie hetaje nawuki źjezdy biełarusaŭ-uciekačoŭ u Maskwie mieli wialikuju rolu. Mianiajučysia pahladami i faktami z žyćcia pa ŭsich zakutkach Rasiei praz swaich delehataŭ, našyja ŭciekačy ŭsio balej pierakonawalisia, što jany asobny narod, ludzi, katorych u Rasiei «nichto nia lubić» i katorym niama čaho zdawacca na «bratoŭ».

A čužomu obserwataru źjezdy byli ekzaminami, na jakich možna było bačyć tyja ŭśpiechi ŭ palityčnaj dumcy, da jakich dajšła našaja ŭciekačoŭskaja masa ŭ Rasiei.

Usiaho delehataŭ, što pradstaŭlali ŭciekačoŭ, rassielenych u 16 rasiejskich hub., na hetym źjeździe, 3 pa liku, było 198 čaławiek, a 16 čaławiek ad biełarusaŭ-marachodaŭ. Nia było delehataŭ z paŭdnia Rasiei, z Pryuralla i z Sybiru—z jakimi sawieckaja Rasieja nia maje znosin. Dla taho, kab sudzić z jakich miascowaściaj Biełarusi najbolš jość u Rasiei ŭciekačoŭ, najlapiej pahladzieć na statystyku—z jakich hubern aŭ rodam delehaty. Z ich rodam z Hrodnienščyny—159 čaław., z Mienščyny—24 čaław., z Wilenščyny — 17 čał., z Witebščyny — 2 i z Mahileŭščyny — 1.

Ahulny abraz dadzieny ŭ delehackich pawiedamleńniach pakazawaje nam tyja niemahčymyja warunki, u jakich žyć prychodzicca ŭciekačom z Biełarusi. Ich wysialajuć z kwater, i pasyłajuć na prymusowuju rabotu biaz płaty za pracu, ich wykidajuć z čarodaŭ pry kramach, u niekatorych miascoch wynosiać pastanowy z zabaronaj pradawać im chleb, ich wycalajuć z chwabrykaŭ, sielskija i wałasnyja schody pastanaŭlajuć nie dawać im nijakaj padmohi, bajučysia kab jany nie astalisia nazaŭsiody ŭ danym miescy, bywali prypadki, jak u Sanožkoŭsk. paw. Raz. hub., što im nie dawali biaz hrošy wady, tamaka dzie miascowyja žychary dastajuć za pracu 5—7 rub., uciekačom płaciać pa 1 rub., byli zdareńni, kali jany pracawali ŭwieś dzień za šklanku małaka, ich dziaciej nawiet nia chočuć pazwolić chawać na mohiłkach, daktary admaŭlajucca lačyć, bo ŭciekačy nia mohuć płacić, apteki nie dajuć lakarstwa z taje-ž pryčyny.

Pry ŭsim hetym ad uradu pomačy blizu što niama. Niekatoryja z miascowych «sowdiepaŭ» wyžywajuć uciekačoŭ z swajho składu, a ŭ wałasnych dla ich naahuł miesca niama. A sami «sowdiepy» i kamitety časta dastajuć hrošy dla ŭciekačoŭ, katorym jany nie wydajuć. Tam dzie wydajecca — wydajecca mała i tolki starym i dzieciam. Adzieży niama,—u adnym miescy, dzie 36 siemjaŭ, a ŭ ich 20 wučniaŭ, wydadziena 5 aršyn parkalu. Pajki nie wydajucca nawiet sałdatkam. Muka kaštuje, jak dzie. ad 180 da 300 rub. pud. U niekatorych miascoch wydali pajki: u miesiac pa 3 f. žyta, 3 f. pšanicy, jačmieniu $1^1/_2$ f. Ab błahich adnosinach miascowaha nasialeńnia i sowdiepaŭ da ŭciekačoŭ kazali ŭsie delehaty, a niekatoryja spaminali ab asablwaj nienawiści tolki da biełarusaŭ.

Hoład, choład, biezraboćcie, starcaŭstwo (žabractwa), jakoje ničoha nie daje (bywaje, što abyjšoŭšy 400 chat wyprasiš na chunt chleba).

A ŭ Barodzinie pad Maskwoj!— „adzin žach, lapiej wyjechać u Sybir". «U Władzimirskaj huberni ŭsie i zdajecca sam Boh proci nas"; kali nia budzie wyjezdu, to ŭciekačy «zasudžany na pahałoŭnaje wymirańnie, bo jeminy ad miascowych žycharaŭ dastać nia možna»; „što budzie ŭzimku ŭ Sarataŭskaj hub. niama wiedama"; Razanski huberski źjezd «sowdiepaŭ» acaniŭ pałažeńnie ŭciekačoŭ niemahčymym, byli prypadki śmierci ad hoładu.

«Nas nichto nia lubić»—čułasia na źjeździe i hetym razam. Mała taho, što nia lubiać, ale i ździekujucca: adbirajuć prywiezieny adkul niebudź chleb, bjuć wysialajučy z kwater, wywoziać i wykidajuć na stancyjach čyhunak jak niepatrebnaje i niažywoje ruchamoćcie.

Zdziekujučysia nad ludźmi i hrabujučy ich prywatnaje dabro, nie pakidajuć biaz uwahi i ahulnaha narodnaha dabra: školnych i kulturnych ustanoŭ, katoryja likwidujucca abo pakidajucca na miescy. Hetkim paradkam źlikwidawana, naprykład, Świsłackaja wučycielskaja seminaryja ŭ Tamboŭskaj hub.

Rezalucyi pryniatyja ŭciekačami i wykazawajuć protest proci hetaha ździeku i gwałtu".

Hetkaje smutnaje žyćcio biełaruskich uciekačoŭ u Rasiei. Tymčasam mała taho, što biełarusy cierpiać niaščyślonyja muki ŭ Rasiei, niabyćcio balej miljona biełarusaŭ-uciekačoŭ u swajoj Baćkaŭščynie ŭ hety histaryčny mament wielmi błaha adbiwajecca na sprawie Biełaruskaha Narodu. Źjaŭlajecca pytańnie: a što kali budzie plebiscyt, chto-ž padaść hołas za našych uciekačoŭ? Ci zamiesta ich nia stanuć padawać hałasy polskija legijoniery, što ŭ apošni čas stali masami pryjaždžać na Biełaruś (zdajecca z Polščy) i ci nie rasiejskaja buržuazija, katoraj hetulki ŭcikaje na Biełaruś ad balšawikoŭ? Biełarusy na heta pawinny źwiarnuć uwahu.

ČAMU?

Chto nie z učarašniaha dnia žywie ŭ Wilni, toj dobra wiedaje, što „Dziennik Wilenski" nia tolki ličycca ŭ nas orhanam polskaha duchawienstwa, ale i zapraŭdy im jość i z hetym sam zusim nie chawajecca. Dyk i pahatowie dziŭna što „Dz. W." wiadzie ciaham dziŭna lohkamysnu u palityku, dražniačy zaŭsiody litwinoŭ, što chodajucca z hetulki i hetkimi pieraškodami pry budawańni niezaležnaje Litwy. Čamu heta hazeta „ščyra" katalickaja, nawiet pačaści klerykalnaja, hazeta z ks. Songinam na čale, drukawanaja ŭ *dyecezyjnaj* drukarni ks. A. Rutkoŭskaha hrašyć wartaj kary lohkamysnaściaj. Što-ž kazać ab hazetach, u katorych nie ksiandzy, ale świeckija ludzi kirujuć, kali ciaham dražnieńnie i złosnyja pryčepki, sustrakajem u patentawanym katalickim, blizu, što ŭradowym «Dzienniku Wilenskim?! Nie źmianlaje heta pałažeńnie, što padpisawaje „Dz. W." jakiś p. St. Łukašewič (wiadomy z pamiž „redaktaraŭ dziela turmy"), redakcyjnaje piaro dziaržyć p. J. Obst, što nia ŭmieje ździeržawać siabie, aŭtar adumysłowiec

Bieraściejskaja Unija i Polšču.

I

(*histaryčny narys*).

Druhuju sprobu zrobiŭ wialiki kniaź litoŭski Witołd, katory padniaŭ staraŭnia na sabory ŭ Konstancy i ŭ Rymie ab złučeńni kaściołaŭ ruskaha z zachodnim. Dla hetaha jon užyŭ asobu da hetaha wielmi prydatnuju, Hryhora Cymŭłaka, mitrapalitu kijeŭskaha, baŭhara, katoraha ruskija biskupy, kali im dakučyła tyranstwa hrekaŭ, asabliwa apošniaha mitrapality Focija, prociŭ woli, i biez paćwiardžeńnia patryarchy słažyli Focija z uradu i wybrali swaim mitrapalitam u 1417 h. na synodzie ŭ Nawahradku. Zrazumieła, što Cymŭłak wybrany u takich warunkach na kijeŭskuju mitrapoliju nia moh być prychilnikam złučnaści miž Rusiai i Carhradam. U 1418 h. bačym jaho na Konstanckim sabory, adnak hutarki jaho z Saboram i papiežam z niewiadomych pryčyn zastalis'a biaz wynikaŭ.

I tolki staraŭni ab Unii z boku hreckich, asabliwa Manuela Paleołoha i syna jaho Joanna VII, i carhradzkich patryarchaŭ i ich karespandencyja miž papiežami Marcinam V i Eŭhienijem VI, katoraja ciahnułasia niekalki hadoŭ skončyłasia Terrara—Fłorencijskim saboram u 1439 h., u katorym pryniali ŭčaście imperatar, patryarcha carhradzki, namiestniki druhich patryarchaŭ Uschodu i šmat wyžejšaha i nižejšaha ŭschodniaha duchawienstwa.

Pryjaznyja časowa adnosiny Carhradu da Rymu dali dla Rusi hetkuju karyść, što kali ŭ 1435 h. pa śmierci mitrapality Harasima (katory byŭ pa zahadu w. kniazia litoŭskaha Świdryhajły spaleny za zdradu) tahačasny patryarcha carhradzki prociŭ woli w. kniazia maskoŭskaha, Wasila, naznačyŭ mitrapalitam Isidara, ihumiena klaštaru św Źmitry ŭ Konstantynopali, wiadomaha z prychilnaści da Unii i byŭšaha raniej delehatam na na bazylejski sabor u sprawie Unii ŭ 1434 h. Isidar chutka pa swaim naznačeńni ŭ pačatkach 1437 h pajechaŭ pradstawicca niespahadajučamu sabie caru i kab razam dastać pazwaleńnie pajechać na sabor Ferrara Florencyjski, majučy na mecie złučeńnie Kaścioła ŭschodniaha z zachodnim. Isidaru tolki dziakujučy swajoj stanoŭkaści ŭdałosia dastać hetaje pazwaleńnie i ŭ tawarystwie biskupa suzdalskaha Aŭraamija i z ładnym likam Rusinaŭ i Maskalcŭ świeckich, i duchoŭnych 8 wieraśnia 1437 h. jon wyjechaŭ ŭ Ferraru. Pa sabory Isidar padpisaŭ akt Florenckaj Unii. Papież u nahradu za jaho pracu naznačyŭ jaho nadzwyčajnym lehatam z wialikaj ułaściu na Ruś, Litwu i Polšču, a ŭ darozie dajšło da jaho naznačeńnie kardynałam. Pa darozie na Ruś jon wydaŭ pastyrski list ab jednaści Kaściołaŭ, wizytawaŭ čaści swaje mitrapolii. U Władzimiry pastawiŭ biskupam Daniła, katory zhadziŭsia z florenckim dekretam.

Z Kijewa pajechaŭ u Maskwu, kab i tam akt Unii abwieścić. Pryjechaŭ u Maskwu kala Wialikadnia 1441 h. Wiedajučy niespahadnaść w. kniazia, jaho čakała ciažkaja praca, katoruju jamu psawali pryjechaŭšyja raniej jaho tawaryšy i kali ŭ niadzielu na liturhii, katoruju słužyŭ Isidar dyjakon pačaŭ čytać akt Unii, ustaŭ kniaź i pačaŭ łajać mitrapalitu falšywym pastyram, razbojnikam duš, heretykam. Potym zahadaŭ zapierci ŭ Čudaŭ manastyr, skul Isidar z tawaryšam swaim Hryhoram uciok. Uciokšy jon nia streŭ pomačy ŭ w. kniazia litoŭskaha Kazimira Jahajławiča, što zdajecca i było pryčynaj, što Isidar pakinuŭ dyjecezyju i wyjechaŭ u Rym.

Chutki wyjezd mitrapality šmat paškodziŭ sprawie Unii, bo nie chapiła adwažnaha jaje abaroncy; ale ŭsio-tki Unija była zapisana ŭ ruskija carkoŭnyja knihi.

Pa wyjeździe Isidara w. kniaź maskoŭski, Wasil naznačyŭ maskoŭskim mitrapalitam biaz zhody carhradzkaha patryarchi jak schyzmatyka pryniaŭšaha Uniju, Jonaša, a Kazimir Jahajławič pryznaŭ jaho mitrapalitam kijeŭskim.

Apostalski Pasad na wieść ab naznačeńni Jonaša naznačyŭ ŭ 1458 na miesca Isidara tawaryša jaho Hryhora i addaŭ ca jaho jurysdykcyi 9 ruskich dyecezyj: Čarnihaŭskuju, Smalenskuju, Pieremyšlskuju, Turaŭskuju, Łuckuju, Waładzimirskuju i Halickuju. Kazimir Hryhora pryznaŭ kijeŭskim mitrapalitam i zaproponawaŭ toje samaje zrobić i kniaziu maskoŭskamu. Ale toj sklikaŭ biskupaŭ swajho kniaźstwa ŭ Maskwu, kab jany adrakli sia ad Hryhora. Ab pastanowie ich Jonaš nakazaŭ biskupam ruskim, ličučy na ich da siabie prychilnaści. Ale ruskija biskupy ŭsie pryznali swaim mitrapalitam Hryhora. Tolki biskup Čarnihaŭski Eŭtimij paśla niekalkich hadoŭ wiarnuŭsia ŭ schyzmu, ale i jon pakinuŭ dyjecezyju i wyjechaŭ u Maskoŭščynu ŭ 1464 h.

Z mitrapalitaŭ kijeŭskich unijatoŭ byli jašče Misaił i Iosifł Sołtan; i inšyja mitrapality abo byli schizmatyki, abo zusim mała prychilnymi da Rymu. Što datyčycca narodu, to jon zapraŭdy, jak ciomny mała zwaročawaŭ na heta ŭwahi. Što ŭsio-taki miž intelihencyjaj Unija mieła spahadnikaŭ bačym z taho, što kali mitrapalita Misaił pasyłaŭ pasolstwa da papieža Sykstusa IV z prośbaj razšyreńnia jubileušawaha adpustu i na rusinaŭ i prysyłki delehataŭ na Ruś dla ŭparadkawańnia sprečak miž abradam łacinskim i hreckim, to list mitrapality padpisali, aprača Misaiła, archimandryty: kijewa-piečerski Joan i wilenski Makary, ruskija kniazi Michaił i Teodor, Iwan Chodkiewič hetman i maršałak W. Kniaźtwa Litoŭskaha, Dzimitry kniaź wiaziemski i šmat pawažnych asob jak duchoŭnych, tak i świeckich.

(*Dalej budzie*).

apotezawać Polšču, i wyśmiejwać Litwinoŭ dy miašaŭ ich z bałotam. Nie p. Obst adkazwaje za kirunak „Dz. Wil.“, ale jak wydaŭcy, h. zn. ich ideologija.

Reč wartaja ŭwahi, što katalickija hazety na Litwie i Biełarusi „Dwa Grošy“, „Goncy“, „Dzienniki“, «Przyjacieli» paŭstali za hrošy polskaha duchawienstwa, nažoranyja ŭ biełaruskich parachwijach, a jašče niadaŭna i ŭ litoŭskich.

Ci čas orhanu, što pyšajecca kulturaj, ciapier, kali zaranka woli ŭsim narodam bliснuła, chłusić i ździekawacca z Litwy, litwinoŭ i ich pracy?. Čamu polskaje duchawienstwa Wilenskaje dyecezyi, pamiž katorym nia mała jość ludziej sumlennych dumajučych, što majuć ahulnuju pašanu, pazwalaje „Dz. Wil.“ hetak kampromitawać siabie! Čamu maŭčyć nie protestuje?!

A duchoŭnaja ŭłada, ka kraja adnolkawa jość uładaj, jak dla palakoŭ, tak dla litwinoŭ i biełarusaŭ?! „Dz. W.“, katory kormić swaich čytaroŭ spoźnienymi wiestkami z Waršawy i Krakawa, abo zajmajecca niepatrebnym drażnieńniem, ab usim tutejšym biełaruskim abo litoŭskim ničahusieńki nia piša. Adzinym adkazam na hetaje pytańnie jość tyja fałšywyja čutki ab pryłučeńni našaha kraju da Polščy, jakija narokam raspuščajuć polskija šowon sty, kab užo napierad paralížawać adpor žycharaŭ.

Stanisłaŭ Ałaškiewič.

U Wilni i wakolicach

Dla padpisčykaŭ.

Dzieła taho, kab našy padpisčyki na prawincyi atrymliwali „Homana“ akuratna, jany pawinny **padpisywacca na hazetu praz swajho staršyniu (Amtsvorsteher) abo praz Kreishauptmanna.** *Inačej počta hazety nie pierasyłaje.*

Administracyja.

× **Biełaruski teatr.** U niadzelu 20-ha hetaha miesiaca ŭ Biełaruskim klubie spektakl z učaściem pryjezhaŭ šaha na kolki dzion u Wilniu dyrektara Biełaruskaha Narodnaha Teatru ŭ Miensku, p. F. Ołechnowiča.

Ihrać buduć „Strachi žyćca“ abo „Najlepšej“ dramu ŭ 3 akt. F. Ołechnowiča. Rolu Symona ihraje aŭtar.

Pjesu «Strachi žyćcia» pieršy raz ihrali ŭ Miensku, dzie jana mieła wialikі zarnuch ŭ čaću. Woš što piša ab ich mienski „Biełaruski Šlach“:

„...«Strachami žyćcia» aŭtar stwaryŭ nowuju epochu u biełaruskaj dramie... Žyćciowaja reljefnaść kožnaha typu ja asobku, praŭdziwa psychologičnaje razwiortywańnie aktaŭ, hłybokija žyćciowyja pytańni, biazwychadny tragizm elektryzujuć i zachopliwajuć publiku. Efektacyja śmierciaŭ i žudasnych akcijaŭ nia škodziać mastackaj praŭdzie abraza, bo žyćciowych takich faktaŭ možam ličyć ciapier tysiačami. Taksama „tema dnia“ nia škodzić świeżaści symboliki „Strachaŭ žyćcia“ na celyja dziesiatki hadoŭ. Jak z literackaha, buk i sa sceničnaha boku h ty twor možna ličyć zakončanym“...

Pačatak spektaklu a 7 hadz. ŭwieč. Pasla spektaklu tancy.

Bilety ad 1 da 3 mr. zahadzia možna kupiać u redakcyi «Homana» (Wilenskaja 33).

× **Wilenski ahrarny sajuz** klìča ŭsich zremlaŭłaśnikaŭ wialikich i małych pamahčy ŭsim uciekačom, asablíwa-ž uciekačom z apuščanych niemcami časciej Biełarusi. Pomač heta moža być u addańni ŭ arendu dwaroŭ i kuskoŭ ziamli, u pryniaćci na kwateru i ŭ pryniaćci na schoŭku žywioły i inwentara, što ŭciekačy prywoziać. Biuro dla zajaŭ Zawalnaja 9.

× **Zwarot ewanhielickaj kolehii.** Reformackaja kolehija waročajecca na hetych dniach z swaim archiwam u Wilniu i sklikaje synod kab raźwiazać hetkija pytańni: 1) wybar prezydyuma, 2) pytańnie ab duchoŭnikach, 3) hrašawyja sprawy, 4) sprawazdača ab dziejalnaści ŭ Rasiei, 5) uwiadzieńnie litoŭskaje mowy ŭ kancelarskuju pierapisku.

× **Načalnik upraŭleńnia Litwy** nakazawaje ab arhanizacyi kamiteta, kab wiarnuć wywiezienaje z Litwy mieńnie rasiejcami. Zajawy treba padawać na piśmie paniamiecku św. Jurski prospekt № 36 z pakazańniem imia adresu i spisku wywiezienaha mieńnia z pakazańniem dzie jano ciapier jość u Rasiei.

× **Litoŭski sajuz technikaŭ.** Litoŭskija techniki choćuć złučycca ŭ sajuz, ważniejšymi metami katoraha buduć pamahać adbudowie Litwy i pamahać wyšukawać pryrodnyja bahaćci Litwy. Sajuz budzie mieć swaju asobnuju miesiačnuju hazetu.

× **Prodaž z aukcyonu.** U paniadziełak 21.X. u dziewiać z pałavinaj naranicy ŭ ratušy Daminikanskaja 3 pačniecca prodaž z aukcyonu aryštawanych za niapłatu padatkaŭ rečaŭ.

× B. rasiejski natarus Wiačesłaŭ Nowačynski dastaŭ ad niamieckaha ŭradu pazwaleńnia spaŭniać swaju rabotu ŭ miežach Wilenskaha wokruha.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najnižejšaja temperatura za apošnija dni była pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
14—15	+ 19,5°	+ 5,0°
15—16	+ 15,3°	+ 9,9°
16—17	+ 18,0°	+ 10,0°

Z USIAHO KRAJU.

Pytańnie ab wywadzie wojska.

Swedzkija hazety pišuć: «Ci budzie wywiedziena niamieckaje wojska z ziamli, što byli pad Rasiejaj? Užo pry adnej dumcy ab hetym strach abymaje žycharaŭ. Kali-b wywieści adtul wojska i nie zamianić niamieckija harnizonaŭ inšaj zbrojnaj siłaj, dyk heta značyła-b addać kraj i žycharaŭ u nowuju anarchiju i nowyja ciarpieńni. Časci Biełarusi, pakinienyja niamieckim wojskam, užo zality bolšewickaj chwalaj. Ci pawinna heta stacca i ŭ inšych miascoch?.

Pierad prychodam bolšewikoŭ.

20 kastryčnika z pryčyny wychadu niamieckaha wojska zakrywajucca pačtowyja kantory ŭ Mahilewie, Kohanawie, Sławianasie, Tałočynie, Babry i Krupačy.

4 kastryčnika rasiejski pasoł u Berlinie, Jofe apublikawaŭ proklamacyju ŭsierasiejska centralnaha kamitetu, katoraja kaža, što dola Ukrainy, Polščy, Litwy, Biełarusi, Bałtyki i Finlandyi źwiazana z dolaj rasiejskaj rabotnickaj rewolucyi.

Rabunki.

Za miesiac žniwień razbojnickija bandy padčasswaich nap adaŭ zachapil hrašyma 140 tysiačmarak.

KOUNA. 6-ha kastryčnika było tut sabrańnie wialikich ziamlaŭłaśnikaŭ Kowienskaha pawietu. Sabrańnie wybrała pradstaŭnika dla pierahaworaŭ z niamieckaj uładaj ab raźwiazańni ziamielnaha pytańnia. Hetkija pradstaŭniki ŭsich pawietaŭ sklikajucca ŭ Wilniu. Ziemlaŭłaśniki Kowienskaha pawietu wykazalisia ŭ bolšaści za wiečnuju arendu—čynš.

U Maryampolskim pawiecie hetkaje-ž sabrańnie wykazałasia rezka prociŭ hetkaha raźwiazańnia ziamielnaha pytańnia

HORODNIA. Pierad prychodam niemcaŭ z Horadna ŭciakła Maryja Andrejewa na Młynawoj № 2. Wiarnuŭšysia, pasla troch hadoŭ niabyćcia, jana ŭ kwatery nie znajšla niwodnaje z swaich rečaŭ. Palicyja znajšla jaje rečy ŭ 4 roznych kwaterach katorych haspadaroŭ sud ciapier zasudziŭ u turmu. Hetkich zdareńniaŭ u adnym tolki našym mieście možna naličyć šmat dziesiatkaŭ. Za try hady stałasia tak šmat tut, jašče balej u Rasiei, što niapraŭnyja haspadary peŭnie ŭžo zusim supakoilisia i ciapier jak hromam wyciaty bačučy, što ŭciekačy waročajucca.

HORODNA. Unačy z 4 na 5 kastryčnika ŭ inžyniernym parku ŭkrali z ułomam 4 ramiennyja pajasy ad 7-ch da 10-ch arš. ŭdaŭžki i ad 60 da 110 cm. ušyrki.

HORADNA. 12 asob, što nie dziaržali achajna swaje patrebnyja kamorki, aštrafawany.

SAPOĆKIN. Horadn. p. Aryhinalny sposab zapłacić swoj doŭh wydumaŭ rabotnik Ałaksandar Lis. Jon byŭ winawaty swajmu tawaryšu Kulwinskamu sto rubloŭ. Jany pajšli razam kraści świniu. U adnej haspadarcy im papałasia ŭ ruki wializnaja świnia wahoj 7 pudoŭ, katoruju jany pradali za 300 mr. Kupiŭšy jaje adnak zbajaŭšia swajho pastupku i wyhnaŭ kuplenuju świniu won. Tam znajšoŭ jaje zakonny haspadar i ŭznoŭ zapior jaje ŭ swoj świnarnik. Ałaksandar Lis astaŭsia winien 100 rub. Kulwinskamu. Aprača taho, abodwa papaduć pad sud.

BAJAZY. Tut u dwoch sialan ukrał dwoje kaniej.

BIEŁASTOK. 6-ha hetaha miesiaca ŭ 9 hadz. uwiečary na Horadnienskaj wul. 5 b. znojdziena piaciochtydniewaje dzicia z zapiskaj u žydoŭskaj mowie: „abrezany ŭ dzień postu Gdalju, imia Abram, zakonnaj žydoŭskaj žaničby“.

BIEŁASTOK. Za apošnija dni tut ukradziena 8 ramiennych pajasoŭ.

Mir ci wajna?

ŠTOKHOLM (W.T.B.) 14.X. Pryjaznaja sajuźnikam «Dagens Nyheter» piša z pryčyny pytańnia ab Elzas-Lotaryngii: «Francuzy katehoryčna adkidajuć raźwiazańnie hetaha pytańnia z pomaččo plebiscytu, jany wiedajuć, što pry hetym zdareńni biaz mała ŭwieś Elzas wykažacca prociŭ pryłučeńnia da Francyi i za astaŭleńnie ŭ Niamieččynie.

WAŠYNGTON. Štats-sekretar Lansing adkazaŭ na apošniuju niamieckuju notu, miž inšym, čarodnaje: „Treba jasna zrazumieć, što pastanowa ab wywadzie niamieckich wojskaŭ z zaniatych ziamiel i ab warunkach zamireńnia pawinna być razhledžana wajennymi Rajčami Ameryki i jaje sajuźnikaŭ. Umowa pawinnna budzie mieć absalutnyja i zdawolwajučyja harantyi, što ciapierašniaja wajennaja wysšaść amerykanskich i sajuznych wojskaŭ budzie zachawana. Zamireńnie nia moža być zroblena, pakul zbrojnyja siły Niamieččyny wiaduć dalej swaje nialudzkija, biezzakonnyja dziejnaści. U toj samy čas, jak niamiecki ŭrad propanuje amerykanskamu mir niamieckija padwodnyja łodki topiać parachody, pry hetym hinuć pasažyry i ekipažy. Adstupajučy ŭ Francyi i Belhii niamieckija armii niščać usio. Sajuźniki Ameryki nia mohuć zrabić zamireńnia pakul hetkija dziejnaści robiacca. Dalejšym warunkam Ameryki jość źniščeńnie abo prynamsi abiaŝsileńnie taje siły ŭ Niamieččynie, katoraja ciapier maje mahčymaść narušyć suświetny mir. Hena taja siła, katoraja dahetul kirawała dolaj niamieckaj nacyi.

MASKWA. Rasiejskija hazety ciopła witajuć demakratyzacyju Niamieččyny. Jany kažuć, što proletaryjat hatoŭ paddziaržać niamieckija siły prociŭ šowinistaŭ i Ameryki.

WAŠYNGTON (Reuter). Prezydent Wilson skazaŭ u publičnaj mowie: „ciapier asłabnuć i majnačyć značyła-b być pabitym. Ciapier, kali pabieda ŭžo widać. Heta aznačała-b nowuju šmathodniuju wajnu zamiesta mira pad našymi warunkami“. U senacie prakanańnie, što adkaz Wilsona budzie pierad damahańniem biazumoŭnaj kapitulacyi centralnych dziaržaŭ. Hazety nakazawajuć ab damahańni Wilsona wydalić z niamieckaha pasadu dynastyju Hohenzollernaŭ i biazumoŭna kapitulawać.

PARYŽ (Hawas). Niamiecki ŭrad nie adkazaŭ na ŭsio pytańnie Wilsona. Z Niamieččynaj mir niemahčymy pakul jaje armii nie razbity i nie žmianiŭsia nastroj jaje ŭradu.

RYM (Stefani). Treba wypieradzić, kab niepryjacieli nie skarystali z zamireńnia, kab wywieści swaje armii z ciapierašniaha krytyčnaha pałażeńnia.

BERLIN. Z pryčyny apošniaj noty Wilsona hazety adnadušna i enerhična protestujuć prociŭ abwinawačańniaŭ niamieckich armijaŭ Wilsonam i zawuć ich manoj. «Kreuz Zeit. nazywaje nowaje damahańnie Wilsona žadańniem kapitulacyi, čaho nia budzie; «Tag. Rund.» kaža ab prastupnym samachwaleńni i chwaleńni pabiedaj; «Deut. Tagszeit.» kaža, što adkazam na nowyja damahańni moža tolki być koncentracyja ŭsiaho niamieckaha narodu kała Hindenburga; «Vorwärts» kaža, kab Francyja i Anhlija nia wielmi naciahnuła łuk; «Berliner Tagebl.» kaža, što nowyja damahańni Wilsona addali nas ad mira; «Vossiche Zeit.» kaža, što Wilson peŭnie choča zdawolić prahawitych šowinistaŭ Francyi i Anhli; «Keln. Zeit.» kaža, što nowymi swajmi damahańniami Wilson zbywajecca z taho dawieryja, jakoje da jaho my mieli. Nadzieja na mir robicca dalokaj.

LONDON. «Times» kaža, što niemcy choćuć wyhrać čas. Nawiet kali niemcy adojduć da swaich hranic, to Wilson nie abiacaje im zamireńnia. «Manschester Gardian» zhadžajecca na zamireńnie tolki pad warunkam zaniaćcie sajuźnickim wojskam krupaŭskaha zawodu ŭ Esenie, wywadu niamieckaha wojska z Elzasu i kab niemcy addali swaje padwodnyja łodki.

Na Pačtowaj wul. wykrali złodziei z adnaje kwatery ŭsiu elektryčnuju pryładu.

MILEWIŠKI, Biełast. p. 39 hodniaja Michalina Paŭłoŭskaja zajmałasia prafesyanalna starcaŭstwom (žabractwam), pry hetym hruba wymahała padaryć. Jana prysudžana na 14 dzion turmy.

PANIAWIEŽ. 8-ha kastryčnika ŭ starym mieście ŭźniaŭsia pažar, ad katoraha zhareła 12 haspadarak z wialikaj ličbaj zbožža žywioły i inwentara. Padazrawajuć padpał.

SEJNY. Siudy šukajuć doktara, aptekara i dantystu. Patrabujucca taksama cyrulniki i apraŭlačy (lutroligatary).

CYGALNY (pad Skandwilami). Banda razbojnikaŭ napała na dwor Wierpancinskaha, žbiła jaho, zabiła jaho syna i zusim ahrabawała chatu.

Z Finlandyi.

PARYŽ. (Hawas). Francuski ŭrad prarwaŭ swaje znosiny z finlandzkim uradam dziela niezakonnaha wybara karala. Wybara niamieckaha pryncа dawoli na toje, kab uziać nazad pryznańnie niezaležnaści Finlandyi.

HELSINGFORS. 14.X. Nowawybrany karol Frydrych-Karl skazaŭ, što zojmie finlandzki pasad nie raniej jak za dwa hady. Da taho času pawinien prawić krajem časowy ŭrad,

HELSINGFORS. 13 kastryčnika byŭ pračytany pry hawor nad niekatorymi členami sejmu, zamiašanymi ŭ čyrwonym pierawaroce. 6 deputataŭ zasudžany na śmierć; rešta 15 u katarhu da 12 hadoŭ.

Z Polščy.

WARŠAWA. Polski ŭrad starajecca, kab polskija delehaty prymali ŭčaście na ahulnym kongresie ab miry. U Kijeŭ, Bukarešt, Bern, Kopenhahen i Štokholm naznačajucca pasolstwy.

LUBLIN. 14X. *Uradowa*. Aŭstryjacki ŭrad zhadžajecca pieradać upraŭleńnie aŭstryjackaj časci Polščy polskamu ŭradu. U zamien na heta Aŭstryja spadziajecca dastawać z Polščy jemiunyja recy i syrznu. Rekwizycyi spyniajucca.

WARŠAWA. Na damahańnie lewych partyj naznačana adnadnieŭnaja zabastoŭka. Hazety nia wyšli, školy začynieny. Lewyja partyi wystaŭlajuć u listoŭkach daloka idučyja radykalnyja damahańni.

———

Z usiaho świetu.

BERLIN. 15.X. U niamieckuju konstytucyju ŭnosicca papraŭka, zhodna z katoraj u budučym časie abwiaščeńnie wajny, a tak sama mir mohuć być tolki z hodaj parlamentu.

BERLIN. Za načalnika patainoha imperatarskaha kabinetu zamiesta v. Berga naznačany b. minister Delbruk.

BERLIN. Tut hišpanskaja trasca šyrycca z dnia na dzień, tak što niekatoryja ŭradowyja ŭstanowy z trudom papdzieržawajuć swaju pracu.

WIENA. Na aŭdyencyi členaŭ parlamentu u imperatara wyjaśnili niemahčymaść składci mižnarodnaha ministerstwa, bo čechi i naahuł sławianie chočuć utwaryć swaje asobnyja hasudarstwy. U českich ziemlach praklamawana ahulnaja zabastoŭka, što pašyrana nawiet na teatry, kancerty i h d.

WIENA. Imperatar Karl daručyŭ hrafu Silwa Foruka składci nowy kabinet.

WIENA. Minister mižnarodnych spraŭ, hraf Burian padaŭ u adstaŭku.

BUDAPEŠT. 14.X. B. prezesu wenhierskaha parlamentu, Rawej, daručana ŭtwaryć ministerstwa. U jaho prahramie, miž inšym jość punkt ab prarwańni realnaje unii miž Aŭstryjaj i Wenhryjaj i radykalizacyja wybarnaha prawa.

PRAHA českaja. Tut prymaty energičnyja miery procijŭ českich demonstracyj. Kab paddziaržać paradak buduć užyty kulamioty i ručnyja hranaty.

WIENA. Wializnaje žydoŭskaje sabrańnie prynialo rezalucyju, u katoraj damahajecca, kab žydom było dadzienа raŭnapraŭje miž narodami učaście žydoŭskich ŭpaŭnamočanych na kongresie ab miry i pryznańnie Jeruzalima stalicaj žydoŭ.

TELEHRAMY.

Niamieckija apawiaščeńni

15.X. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: U Flandryi niepryjaciel pačaŭ swaje silnyja šturmy miž Carn i Lis. Jamu ŭdałosia prajści praz našuju pierednijuju pazicyju. Da paŭdnia bitwa zadziaržałasia na froncie Kortemark na ŭschod ad Rozelar—Izegem—Menen. Papałudni niepryjaciel jašče ŭziaŭ Hansam i Kortemark. Na reščie frontu niepryjaciel adkinieny.

Front Niamieckaha Naślednika: U hustym ranišnim tumanie niepryjaciel pierajšoŭ praz Uaz i časowa zaniaŭ wyšyni na paŭdnia ad Markińji i na poŭnač ad Oryńji. Kontratakaj jon byŭ škinieny ŭznoŭ da Uaz.

Front Galwica: Miž Er i Maas amerykancy atakawali wialikimi siłami. Čatyry razy roblenyja šturmy zlamalisia, tolki naabapał Romań niepryjaciel pasunuŭsia trochi.

———

16.X. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: U Flandryi niepryjaciel dalej wioŭ swaje šturmy. Na aduych miascoch my ŭdziaržalisia, na druhich našyja wojski bjučysia adyšli na zadniuju liniju. Na paŭdnia ad Torhu my ŭdziaržali liniju Lichtenwelt-Izegem. Na paŭdnia ad Isegem niepryjaciel pierajšoŭ praz darohu Izegem-Korryk.

Front niamieckaha Naślednika: Niepryjaciel uznoŭ atakawaŭ pasla silnaha artyleryjskaha pryhatawańnia miž Boen i Uaz. U wakolicach Laon zaŭ ziatyja bitwy, padčas katorych niepryjaciel mieŭ wialikija straty. Na froncie Eń raźwiedki. Duhu miž Ole i Granf e uzdoŭž Eń, my pakinuli.

Front Galwica: Miž Argonami i Maas amerykancy wiali swaje zaŭziatyja ataki, katoryja naahuł adbity. Amerykancy ŭznoŭ mieli niazwyčajna wialikija straty.

Kala wajny

WIENA. (W.T.B.). 14.X. Paŭdniowa-ŭschodni teatr. Našaje adychodziačaje wojska musić wieści wialikija bitwy z paŭstaŭšymi cywilnymi žycharami ŭ Serbii.

BERLIN (W.T.B.) 15.X. U Atlantyckim okieanie našyja padwodnyja łodki zatapili 41.000 tonn, miž imi niekalki parachodaŭ - cysternaŭ i niekalki parachodaŭ z wajennymi materjałami.

WIENA. Dziela ciaćeńnia na karyść respubliki ŭ hramadzianstwie, tak zwanaje aŭstryjackaje polskaje pytańnie ŭtraciła swaju realnaść.

BERLIN. «Berliner Tagbl.» piša ab wajennym pałažeńni: «wajennaje pałažeńnie hetkaje, što niamieckija armii, kali budzie patreba, mohuć zaciahnuć wajnu na niepryjacielskaj ziamli na nieahraničany čas. Z aŭterytetnych krynic my dawiedawajemsia, što abarona baćkaŭščyny i naleta zabaspečana, nawiet pry paŭtareńni niaščaścia jakoje zdaryłasia z Baŭharyjaj.

ABWIESTKI.

Kunigas Šylinis prosić ô. **Trofima Lipinskaha**, što ciap er na Biełarusi, pryslać u redakcyju „Homana“ swoj adres.

Doktar-Dantystka **Julija Bil unas.**
Jagielonskaja № 9. kw. 4 (dauniej Žandarski zaw.)
prymaje ad 11 da 2 h. i ad 4 da 5 wieč.
Chutka spauniaje usialakija techničn. raboty.
2—5.

NOWYJA SCENIČNYJA TWORY:

BUTRYM NIAMIRA,
uscenizawanaja lehenda u 2-ch aktach s prolohom, F. Olechnowiča
Cena 50 fen.

KAŁIŚ,
dramat. abrazok u 2 akt. F. Olechnowiča
Cena 50 fen.

Bazyliśk
kazka ŭ 3 aktach F. Olechnowiča.
Cena 50 fen.

Wydawiectwa W. Łastouskaha
WYJSAŬ z DRUKU
Biełaruski Kalendar
SWAJAK
na 1919 hod.
Cana 3 mr. Str. 4° 112.
W. Łastoŭski Wilnia, Zawalnaja 7.

NOWAUTWORANY KAMISYJNY DOM „POMAČ“ Jagielonskaja № 1, rob Św. ta Jurskaje (dom haścinicy St. Georges).
prymaje i maje na prodaž ubory, futry, chušcie, roznuju halanteryju, hadzinniki, załatyja i srybnyja wyraby, antyki, dywany, lustry, myzyčnyja instrumenty, stalowaje i kuchonnaje sudździo, a taksama i roznyja inšyja recy. — Wypaŭniaje roznyja zakazy, što ŭwachodziać u miežy kamisy.—Bywaje pasrednikam u najmie kwater i słužby.
Alołzy Gnoinski i S-ka.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Salawiej.